मनहरी गाउँपालिकाको नवौ गाउँ सभामा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

आ.व २०७८।२०७९

मनहरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
रजैया, मकवानपुर
वागमती प्रदेश नेपाल

मिति २०७८।३।१० गते

मनहरी गाउँपालिकाको नवौ गाउँ सभामा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

आ.व २०७८।२०७९

मिति २०७८।३।१०

सभा अध्यक्ष महोदय

यस गाउँपालिकाको गरिमामय नऔ सभामा हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरि उपस्थित हुनु भएका गाउँ सभाका सदस्यहरु लगायत सम्पुर्ण महानुभावहरुमा म मेरो व्यक्तिगत र मनहरी गाउँपालिकाको तर्फबाट न्यानो अभिवादन तथा हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु ।

सर्वप्रथमत: देश र जनतालाई स्वतन्त्र र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न बनाउन विभिन्न कालखण्डमा गरिएका ऐतिहासिक संघर्ष तथा आन्दोलनमा शहादत प्राप्त गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। यसै गरि कोरोना भाइरस (**कोभिड १९**) को विश्वव्यापी महामारीका कारण मृत्यु भएका व्यक्तिहरुमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु र संक्रमण भई स्वास्थ उपचार गरिरहनु भएका सम्पुर्णमा शिघ्र स्वास्थलाभको कामना गर्दछु । कोरोना भाईरस दोस्रो भेरियन्टबाट सिर्जित मानवीय स्वास्थ्य संकटको यस घडिमा आर्थिक,भौतिक तथा नैतिक सहयोग प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरुमा हार्दीक अभिवादन गर्दछु।

स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ वाट निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधिहरुले करिव चार वर्षको समय अवधि व्यतित गरिसेका छौ । चार वर्षको हाम्रो कार्यकालमा स्थानीय तहलाई ससक्त र प्रभावकारी वनाउन हामिले खेलेको भुमिका हाम्रा सामु छर्लङग छ । सिमित स्रोत साधनबाट जनताका असिमित आवश्यकता सम्वोधन गर्नूपर्ने वाध्याताका विच विभिन्न प्राकृतिक प्रकोपको समेत सामना गर्नू परिरहेको छ । विश्वव्यापी रुपमा फैलिरहेको कोरोना भाइरस दोस्रो भेरियन्टका कारण श्रृजित असहज र त्रासदीपुर्ण यस घडीमा हामी आगामी वर्षको नीति कार्यक्रम र वजेट तर्जुमाको चरणमा छौ।नेपालको संविधान अनुसार तीन तहको सरकार मध्ये जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकार स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रम आफैले बनाउने यस गरिमामय सभामा हामी रहिरहदा जनताका विकासका चाहनाका साथै जनताको स्वास्थ सुरक्षा र मानवीय जीवनको रक्षा समेतलाई ध्यान दिई नीति कार्यक्रम र वजेट तर्जूमा हाम्रो प्राथमिकतामा रहन जाने कुरा अवगत गराउदछु ।

स्थानीय सरकार प्रतिको बढ्दो नागरिक अपेक्षा, विकासका न्यूनतम पूर्वाधारहरुको कमी, विश्वव्यापी कोरोना महामारीका कारण पर्न गएको मानसीक आघात, रोजगारीका सिमितताका बीचबाट माथि उठ्दै उपलब्ध स्रोत साधनलाई कुशलतापुर्वक परिचालन गर्ने विषय चुनौतीपूर्ण रहदा रहदै पनि गाउँपालिका प्रतिको गाउँवासीहरुको सद्भाव, विकास र समृद्धि प्रतिको गाउँपालिकावासीहरुको उत्कृष्ट चाहनाको परिणामस्वरुप गाउँवासीको जीवनस्तरमा गुणात्मक परिवर्तन आउने कुरामा म पूर्ण विश्वस्त छु । हाम्रा विकास साझेदारहरुकातर्फबाट विकास आयोजनाहरु तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमनको सिलसिलामा प्राप्त उच्चस्तरको परामर्श र सहयोग प्रति विशेष आभार प्रकट गर्दै भविष्यमा पनि यस्तै रचनात्मक सहयोग, सल्लाह एवं समन्वय प्राप्त हुने विश्वास समेत लिएको छु।

प्रस्तुत बजेट, नीति तथा कार्यक्रम २०७२ सालमा जारी भएको नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन , पन्धौ आवधिक योजना, दिगो विकासका लक्ष्यहरु, राष्ट्रिय नीतिहरु, नेपाल सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, तथा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बजेट सिलिङ्ग तथा मार्गदर्शन एवं योजना तर्जुमाको क्रममा विभिन्न तहबाट प्राप्त हुन आएका सल्लाह, सुझावहरु र सिकाईहरुका आधारमा आगामि आ.व को लागि प्रस्तुत बजेट, नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ। कोरोना भाइरस कोभिड १९ का कारण पर्न गएको विश्वव्यापी प्रभावका कारण उत्पन्न भएको जनस्वास्थ चुनौती, रोजगारीमा पर्न गएको असर तथा

जनताको दैनिकीमा आएको असहज अवस्थालाई सम्वोधन गर्न समेत यस बजेट, नीति तथा कार्यक्रमले सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु। प्रस्तुत नीति कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनबाट गाउँपालिकाले लक्षित गरेका उद्देश्यहरु हासिल गर्न सघाउ पुग्नुका साथै **समृद्ध नेपाल, सुखि नेपाली** को परिकल्पनामा समेत सहयोग पुग्ने विश्वास समेत लिएको छु।

मनहरी गाउँपालकाको आ.ब. २०७८/७९ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको अर्थ विधेयक, स्थानीय तहको आर्थिक विधेयक सम्मानीत सभा सामु पेश गरेको छु। त्यस्तै मनहरी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९को सेवा र कार्यहरुको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा स्थानीय तहको विनियोजन विधेयक समेत सम्मानित सभा सामु पेश गरेको छु।

सभा अध्यक्ष महोदय,

अव म आगामी आ.व को वजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नु अघि संक्षिप्त रुपमा गत आर्थिक वर्षको यथार्थ प्रगति विबरण र चालु आर्थिक वर्षको संशोधित विबरण प्रस्तुत गर्न चाहान्छु।

गत आ.व. ०७६/०७७ मा यस गाउँपालिकामा विभिन्न शिर्षकहरुमा मा कुल चौरहत्तर करोड सैतिस लाख पचहत्तर हजार यथार्थ आम्दानी भएको थियो भने आ.व २०७७।२०७८ सालमा एकानन्वे करोड चौससठ्ठी लाख छयासी हजार छ सय नव्वे संसोधित अनुमान आम्दानी जम्मा भएकोमा आगामी आ.व २०७८।७९ मा ८३६७४६००० (त्रियासी करोड सतसठ्ठी लाख छयालीस हजार) हुने अनुमान गरिएको छ । साथै आ.व २०७६।२०७७ सालमा भएको भौतिक प्रगति देहाय वमोजिम भएको सभा सामु पेश गरेको छु।

सि.न.	बिषयगत श्रोत	ईकाई	परिमाण
१	सडक		
१.१	नया ट्र्याक ओपन	मिटर	११०००
१.२	ग्रेभल	मिटर	७००० मिटर
१.३	पक्की स्ल्याव ढलान	मिटर	१३०० मिटर
१.४	कालो पत्रे	मिटर	१५० मिटर
२	पुल पुलेसा		
२.१	बक्स कल्भर्ट	वटा	४ वटा
२.२	ह्युमपाईप कल्भर्ट	वटा	१० वटा
२.३	कजवे	वटा	०
२.४	आर.सि.सि कल्भर्ट	वटा	१ वटा
३	खानेपानी		
३.१	सार्वजनिक धारा निर्माण	वटा	१० वटा
३.२	मर्मत	वटा	१ वटा
३.३	पाईपलाईन विस्तार	मिटर	४ हजार
३.४	ट्युवेल धारा जडान	वटा	७

४	भवन		
४.१	सहकारी भवन	वटा	२ वटा
४.२	सामुदायीक भवन मर्मत	वटा	१ वडा
४.३	धार्मीक भवन तथन सत्तल	वटा	२ वडा
५	सिंचाई		
५.१	तटबन्धन	मिटर	७०० मिटर
५.२	बोरीङ्ग	वटा	२ वटा
५.३	पक्की कुलो	मिटर	८६ मिटर
५.४	पाईपकुलो	वटा	६ वटा
६	बिद्युतिकरण		
६.१	बिद्युत विस्तार	वटा	१ वटा
६.२	अर्थिङ्ग जडान	वटा	३ वटा
७	स्वास्थय सम्बन्धी क्रियाकलाप	वटा	३९ वटा
७.१	स्वास्थय संस्था भवन निर्माण	वटा	२ वटा
७.२	स्वास्थय चौकी भवन मर्मत	वटा	२ वटा
८	बिद्यालय कम्पाउण्ड वाल	मिटर	९५ मिटर
८.१	उच्च मा.वि भवन निर्माण	वटा	१ वटा
८.२	मा.वि भवन निर्माण	वटा	१ वटा
८.३	अधारभुत बिद्यालय	वटा	२ वटा
८.४	वाल विकास केन्द्र भवन निर्माण तथा मर्मत	वटा	१ वटा
९	कृषी क्षेत्र		
९.१	तरकारी संकलन केन्द्र	वटा	१ वटा
९.२	आधुनिक कृषी उपकरण बितरण अनुदान	समुह	२ वटा
९.३	कृषी सम्बन्धी विभिन्न क्रियाकलापहरु	वटा	३ वटा
९.४	पशुसेवा संग सम्न्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु	वटा	४ वटा

सभाध्यक्ष महोदय,

प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम र बजेटका उद्देश्यहरु

क) कोरोना भाईरस दोस्रो भेरियन्टबाट उत्पन्न स्वास्थ चुनौति संग सामना गर्न स्वास्थ पुर्वाधार र अन्य आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने ।

ख) उपलब्द श्रोत साधन र अवसरको उच्चतम परिचालन गरि मनहरी वासी दाजुभाई दिदि बहिनीहरुको आर्थिक सामाजिक विकास गर्ने ।

ग) वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन गरि दिगो विकासका आधारको रुपमा ठुला पुर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

यिनै सम्भावना र चुनौति विच आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तयार गरेको छु जसको लक्ष आर्थिक, सामाजिक तथा समन्यायीक विकास सहित मनहरीलाई समृद्ध बनाउनु रहेको छ ।

माथिका लक्ष्य तथा उद्धेश्य हासिल गर्नका लागि आगामी आर्थिक वर्षको नीति, कार्यक्रम, प्राथमिकता तथा बजेट प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।

१. आर्थिक विकास

१.१ कृषि तथा पशुपालन

- खेती योग्य जग्गा बांझो राख्न नपाउने गरि खालि जग्गाहरुमा **सामुहिक कृषि** को अवधारण अनुरुप समुह मार्फत **सामुहिक खेती कार्यक्रम** संचालन गरि स्वरोजगार मुलक कार्यक्रम संचालन गर्न प्राविधीक सहयोग साथै ५० प्रतिशत अनुदानका कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- कोरोना भाइरसका कारणले प्रभावित भई बैदेशिक रोजगारीवाट फर्किएका तथा मुलुकका अन्य भुभागवाट फर्किएका रोजगार विहिन भएका व्यक्तिहरुलाई कृषि तथा व्यवसायीक पशुपालन कार्यक्रम मार्फत स्वरोजगार वनाउन आवश्यक प्रवन्ध मिलाईनेछ ।
- कृषि तथा पशुपालन कार्यलाई पुर्ण व्यवसायिक बनाउन **उत्कृष्ठ कृषक अनुदान** कार्यक्रम निरन्तरता दिइने छ ।
- गाई, भैसिमा दिदै आएको निशुल्क कृतिम गर्भाधानलाई निरन्तरता दिदै यसै वर्ष देखि वाखा र वंगुरमा पनि थप गरि दिइनेछ ॥
- तरकारी, माछा र मह जस्ता तुलनात्मक लाभ भएका वस्तुको उत्पादन तथा व्यवसायीकरणलाई ५० प्रतिशत अनुदान दिई प्रोत्साहन गर्दै कृषि जन्य पदार्थ सङ्कलन केन्द्र क्रमश निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- माटो परिक्षण सिविर संचालन गरि सबै वडाहरुमा माटो सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि कार्यको लागि आवश्वयक रासायनिक मल तथा मलविउ तथा उन्नत विज वितरण तथा सोमा अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- अर्ग्यानिक कृषि पकेट क्षेत्रको विकासका लागि **एक वडा एक अर्ग्यानिक फर्म** स्थापना गर्न प्राविधिक सहयोग र अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । उक्त जग्गाहरुलाई अन्य प्रयोजनमा समेत प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- दुग्ध उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्न दुग्ध संकलन केन्द्र डेरीमा दुग्ध विक्रि गर्ने **किसानलाई प्रति लिटर रु.एक अनुदान** दिदै आइएकोमा शत प्रतिशत वृद्धी गरि**प्रति लिटर रु.दुई** उपलब्द गराइने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका खेतियोग्य जग्गाहरु बाझो राख्न नपाईने निति अवलम्वन गरिनेछ । परम्परागत खेति प्रणालीलाई प्रतिस्थापन गरि उत्पादनमा विविधिकरण मार्फत कृषिलाई आधुनिकिकरण गरिनेछ ।
- गाँउपालिका स्तरमा **भुमी बैंकको** स्थापना गरिनेछ । भुमी बैंक मा प्राप्त भएका जग्गाहरु सामुहीक खेती प्रणली मार्फत परिचालन गरि उत्पादनशिल कार्यमा प्रयोग गरिनेछ ।
- **एक वडा, एक क्षेत्र ,एक बालीको** नितिलाई प्राथमिकता दिईने छ । हरेक वडाको सम्भाव्यता अध्ययनको आधारमा पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गरि कृषिलाई आधुनिकीकरण गरिने छ ।
- गाँउपालिका क्षेत्र भित्रका कम्तिमा एक हजार लैना पशुहरुलाई बिमागर्न आवश्यक बिमा प्रिमिएम रकम मा ५० प्रतिशत अनुदान दिईनेछ ।
- उन्नत नस्लका बोका ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडी बढाईने छ

- उच्च मुल्यका कृषि उपज उत्पादन गर्न यसै वर्ष देखि कृषकहरुलाई लक्षित गरि ५० प्रतिशत अनुदानमा हाइजेनिक टनेल निर्माण कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिइने छ ।
- उन्नत जातका गाइ ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गर्ने कार्यक्रमलाइ अगाडी वढाइने छ ।
- हरीयाली प्रवद्धन भुक्षय नियन्त्रण जैवीक विविधता सरक्षण र आम्दानी वृद्धि गर्न अनुदानमा फलफुलका विरुवा वितरण कार्यलाइ निरन्तरता दिइनेछ ।
- कृषकहरुको उत्पादनलाइ लक्षित गरि उत्पादित कृषि उपजलाइ सहज रुपमा वजार सम्म लैजान कृषि एम्वुलेन्स सचालनमा ल्याइनेछ ।

●१.२ सहकारी तथा टोल बिकास संस्था

- विपन्न तथा पिछडिएका वर्ग तथा समुदायलाई सहकारीमा संगठित गरी सहकारीलाई सरकार र निजी क्षेत्रको परिपूरकको रुपमा भूमिका खेल्न सक्ने गरी स्थानीय अर्थतन्त्रको सबल स्तम्भको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- महिला सहकारी र टोल बिकास संस्था मार्फत सिपमुलक, स्वरोजगारमुलक तालिम संचालन गर्नुको साथै अबलोकन भ्रमण सञ्चालन गरी स्वरोजगार, स्वावलम्वी, आत्मनिर्भर नागरीक तयार गर्न जोड दिइने छ । साथै महिला सहकारी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- विषय मिल्ने सहकारीहरुको एकिकरणलाई प्रोत्साहीत गरीनेछ ।
- टोल विकास संस्थाहरुको नेतृत्व विकास गरि **सामाजिक व्यवहार सुधार सम्वन्धि कार्यक्रम** संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- टोल विकास संस्था मार्फत विभिन्न खाले सचेतना र सरसफाई सम्वन्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सहकारीमा आधारीत चक्लाबन्दि खेती प्रणलीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- सहकारीमा आधारित सुपथ मुल्य एग्रोभेटलाई सहयोग गरिनेछ ।

.३ घरेलु तथा साना उद्योग

- स्थानीय सिपलाई आधुनिकिकरण र व्यवसायिकरण गर्न स्थानीय सिपमा आधारित र श्रम मुलक घरेलु तथा साना उधोगहरुको व्यवस्थापन क्षमता विकास र प्रवर्द्धन गर्ने कार्यहरु संचालन गरिनेछ ।
- परम्परागत पेशा वा सो संग सम्बन्धित सीपको सम्बर्द्धन र विकास गरी तिनलाई व्यवसायको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- गाउपालिकाको उपयुक्त स्थानमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी यसै बर्षबाट सार्वजनिक शौचालय सहितको कृषी बजार संचालन गरिने छ ।
- श्रम मुलक घरेलु तथा साना उधोगहरुको विकास गरि रोजगारी सिर्जनामा सहयोगको लागी गाउपालिकाबाट **तालिम र घुम्तिकोषको** व्यवस्था गरिनेछ ।
- महिला उद्यमीहरुको पहिचान र विकासका लागि विभिन्न शिपमुलक तालिमका साथै विउपुँजी अनुदान र प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ । र उद्यमी समुह दर्ता र परिचालन गरिनेछ ।
- गाँउपालिका स्तरमा लघु उद्यम बिकास कार्यक्रम संचालन गरि साना, घरेलु तथा लघु उद्यमहरुको बिकास गर्न शिप, प्रबिधि र बिउपुँजि उपलब्ध गराउने निति लिईनेछ ।
- स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघुउद्यम सञ्चालन गरि स्वरोजगार बनाउने साथै मुल्य श्रृंखलााई सहकारी मार्फत अगाडी बढाईनेछ ।

- यस गाउपालिका भित्र रहेका वेरोजगार तर उद्यमी सोच भएका यूवाहरुलाई लक्षित गरि गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानमा लागत साझेदारीमा गारमेन्ट उद्योग संचालनमा ल्याइनेछ ।

१.४ पर्यटन विकास

- पर्यटकीय गुरुयोजना तयार भैसकेको क्षेत्रहरुमा क्रमश प्राथमिकताका आधारमा संरचनाहरु बनाउन सुरु गरिनेछ ।
- रमौली, पर्तापुर, सुनाचुरी,मनहरी पिसपार्क, गोगनपानी भ्युटावर, भिमान सहिदपार्क, चेपाङ कल्चर, वनकरिया होमस्टे पिकनिक स्पट, वडा नं ४ मा गोही संरक्षण,वडा नं. ६ मोरङ्बे ताल, ऐतिहासिक मनकामना मन्दिर, वडा नं. ८ मा रानीपोखरी, गढीडांडा सिखर पिकनिक स्पट, वडा नं. ५ पर्यटकिय क्षेत्र पहिचान र विकासका साथै वडा नं १ मा ट्री हाउस लगायत पर्यटकीय सम्भावनाका क्षेत्रलाई पर्यापर्यटन क्षेत्रको रुपमा बिकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- विस्तुत परियोजना प्रतिवेदन तयार भएका देउकोट भ्युटावर, गोगनपानी भ्युटावर, भिमान शहिदपार्क, वनकरिया होमस्टे, ट्रीहाउस लगायतका पुर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- विभिन्न जातजातिहरुको धर्म, संस्कृति भाषा, लिपि संरक्षण तथा प्रवर्द्वन कार्यक्रम संचालन गरी गाउँक्षेत्रको ऐतिहासिक, मौलिक परिचयलाई संस्थागत गर्न आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- वडा नं. ९ मा रहेको राजमार्ग पिकनिक स्पोर्टलाई मोतीदेवी पार्क नामाकरण गरि आवशयक पुर्वाधार बिकास गर्न लगानी गरिने छ ।
- वडा नं. ३ मा रहेको ऐतिहासिक सिद्धकाली मन्दीरको जिर्णउद्धार गरि तयार भएको डि.पि. आर बमोजिमको कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विभिन्न जंगली जीवजन्तु अवलोकन गर्न उपयक्त हुने वडा नं. ५ मा रहेको शिखर पिकनिक स्थललाई पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा बिकासगर्न आवश्यक लगानी गरिने छ ।
- यस क्षेत्रका समाजसेवी स्व. गोपाल बहादुर न्यौपानेको स्मृतीमा मनहरी वडा नं. ९ ज्यामिरेमा **गोपाल स्मृती पार्क** निर्माण र विकास गर्दै लगिनेछ । साथै यसै गाउँपालिका वडा नं ३ का वडा अध्यक्ष श्री मान वहादुर स्याङ्गतानको स्मृतिमा मान वहादुर स्यांङ्गतान स्मृति प्रतिक्षालय र र सरस्वती स्मृति प्रतिक्षालय वडा नं ७ मा निर्माणको लागी आवश्यक पहल गरिनेछ ।

२. पूर्वाधार विकास

२.१ सडक

- गाउपालिकाको गौरवका आयोजनाको रुपमा अगाडी वढाइएको **रजैया लामीटार मकरी सडक अन्तरगत पर्ने ५ वटा पक्की** पुलहरुको निर्माण आगामी दुई वर्षभित्र सक्नेगरि ठेक्का बढाइएको छ । उक्त पुलहरु निर्माणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन भई पुल निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइ सम्झौता अवधि भित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- अन्य महत्वपुर्ण सडकहरुमा कालोपत्रे गर्ने तथा ढलान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ । अन्य नयां स्थानको सडकको सम्भाव्यता अध्ययन गरी डी.पी.आर. तयार गरिने छ ।

- गाउँपालिका क्षेत्रमा प्राथमिकतामा परी विगतदेखि नै क्रमागत रुपमा सञ्चालन भइरहेका सडक आयोजनाहरुलाई बजेट विनियोजन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- सञ्चालनमा रहेका सडक आयोजनाहरुको लागि नियमित मर्मत सम्भार गर्न **मर्मत सम्भार कोष विनियमावली** बमोजिम निश्चित प्रतिशत रकम कोषमा राख्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
- संघ तथा प्रदेश सरकार संगको सह लगानीका आधारमा समपुरक कोष मार्फत ठुला सडक तथा पुल र तटवन्धन निर्माणको योजना अगाडी बढाइनेछ।
- सडक निर्माण गर्दा नाला निर्माणलाई अनिवार्य गरी **हरित सडकको** अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्दै सडकहरुको दायाँ बायाँ वृक्षारोपण गर्दै लगिने छ।
- **साझेदारी पुर्वाधार निर्माण कार्यक्रम** अन्तर्गत नगद जनसहभागितामा आधारित आयोजनाहरुमा प्राथमिकता दिईने छ। वस्ती स्तरका सडकहरुमा स्ल्याव ढलान तथा कालोपत्रे गर्ने कार्यको लागि कम्तिमा ४० प्रतिशत नगद जनसहभागिता जुटेमा प्राथमिकताका आधारमा समपूरक कोषबाट जुनसुकै बेला लगानी गरिने छ।
- पूर्बि राप्ती किनार तटबन्धन क्रमागत योजनालाई प्रभावकारी बनाउन केन्द्रीय सरकार समक्ष पहल गरिने छ।
- गाउँपालिका भित्रका बजार क्षेत्र तथा बजार उन्मुख टोल वस्तीहरुका सडकहरुमा वैकल्पिक उर्जा मार्फत **"उज्यालो सडक" कार्यक्रम** तर्जुमा एंव कार्यन्वयनलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- यस गाउँपालिका वडा नं ५ र वडा नं ९ जोडने राप्ती खोला माथिको पुल र वडा नं १ मा चकरी खोलामा पुल निर्माणको डि.पि.आर तयार गर्ने कार्य यसै आ.वमा गरिनेछ।

२.२ खानेपानी तथा सरसफाई

- निर्माणको चरणमा रहेका विभिन्न बृहत खानेपानी योजनाहरु यसै आ.व.मा सम्पन्न गर्ने गरि रकम बिनियोजन गरी सम्पन्न गरिने छ। सम्पन्न भई संचालनको तयारीमा रहेका आयोजनाहरु तुरुन्त संचालन गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ। आवश्यकता र मागका आधारमा थप खानेपानी आयोजनाहरुको विस्तुत अध्ययन गरि डि.पि.आर. तयार गरिनेछ।
- गांउपालिका स्तरीय एक **खानेपानी बोर्ड** गठन गरिने छ। खानेपानी बोर्ड मार्फत सम्पुर्ण योजनाहरुलाई दिगो एवं भरपर्दो रुपमा संचालनको व्यवस्था मिलाईनेछ।
- मनहरी गांउपालीकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त पालिका बनाउनको लागि खानेपानी तथा सरसफाईका क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रहरुसंग समन्वय र सहकार्य गरी **पूर्ण सरसफाईका पाँच प्लस एक** सूचकहरुलाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउन पहल गरीन्छ।
- **ल्याण्डफिल साईड** निर्माण कार्य यसै आर्थिक बर्षवाट शुरुवात गरिनेछ। सरसफाईको क्षेत्रमा सार्वजनिक तथा निजि क्षेत्र परिचालन गर्ने गरि **सार्वजनिक निजि साझेदारी नीति** अवलम्वन गरिनेछ

२.३ सिचाईं

- कृषि पकेट क्षेत्रहरुको पहिचान गरी **जनसहभागितामा आधारित सिचांई कार्यक्रम** निरन्तर सञ्चालन गरिनेछ।
- संघ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको सह लगानीमा संचालन हुने बृहत सिचाई आयोजनाका साथै पालिका स्तरबाट संचालन हुने साना सिचाई कार्यक्रमलाई समेत प्राथमिकतामा राखिनेछ।
- निर्माणाधिन सिचाईं आयोजनालाई प्राथमिकता दिईनुका साथै पुरा भैसकेका योजनाहरुको मर्मत सम्भार कार्य गर्दै पारदर्शि बनाउनको लागि उपभोक्ता समितीलाई तालिमद्धारा सक्षम बनाइनेछ।

- सिचाइ सुविधा कम भएका कृषि क्षेत्रहरुमा डिप बोरिङ तथा लिफ्टिङ सिचाइ आयोजनाहरु संचालन गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।

२.४ विद्युतिकरण एवं वैकल्पिक उर्जा

- विद्युत प्राधिकरणसंगको सहकार्यमा तथा स्थानीय सरकारकै स्रोतबाट काठका पोलहरु प्रतिस्थापन गरिने कार्य निरन्तर गर्दै वडाहरुमा सौर्य उर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- न्यून भोल्टेज सप्लाईको कारण भएको अबरोधहरुलाई हटाउन गत विगत देखि संघिय सरकार समक्ष पहल गरिएकोमा हाल सम्म त्यसको ठोस कार्यक्रम शुरुवात नभएको हुदा सो कार्यक्रम यथास्रिध्र संचालन गर्न आवश्यक समन्वय तथा पहल गरिनेछ ।
- विधुत सेवा नपुगेका टोल वस्तीहरुमा विधुत सेवाको पहुच वृद्धि गर्नुका साथै सौर्य वत्ति वितरण मार्फत "**जनताको कर, जनताको घर उज्यालो मनहरी शहर अभियान**"लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- **"घर भित्रको वायु प्रदुषण मुक्त"**गाउपालिका घोषणा गर्ने अभियानको थालनि गर्न निम्न कार्यक्रम हरुलाई उचित अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
    १. सुधारिएको चूलो जडान ।
    २. गोबरग्याँस प्लान्ट ।
    ३. सौर्य उर्जा ।

२.५ युवा तथा खेलकुद तथा अन्य खेलकुद पूर्वाधार

- संघ तथा प्रदेश सरकारको समेत लगानीमा वडा नं. ७ रमौलीमा क्षेत्रीय स्तरको **मदन भण्डारी स्मृति रंगशाला** निर्माण कार्यलाई संघ तथा प्रदेश सरकार संगको समन्वयमा अगाडी बढाईने छ ।
- युवा लक्षित स्वरोजगारमूलक, सीपमूलक र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- **गाउँपालिका स्तरिय खेलकुद विकास समिति**को संस्थागत विकास गरि समग्र खेलकुद विकास कार्यक्रम उक्त समिति मार्फत खेलकुद सम्वन्धि योजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयनमा समन्वय र सहकार्य गरिनेछ
- विभिन्न स्तरको फुटबल/अन्य खेलकुद प्रतियोगिता घोषणा गरी प्रतियोगिता आयोजना गरिने छ ।
- **यस गाउँपालिकावाट प्रत्येक वर्ष संचालन भइरहेको अध्यक्ष कप र उपाध्यक्ष गोल्ड कप फुटवल प्रतियोगितालाई मनहरी गोल्ड कपको रुपमा संचालन यसै वर्ष देखि गरिनेछ ।**
- सार्वजनिक पार्क स्थापना, संरक्षण र सञ्चालन गर्ने कार्यलाई वढावा दिई गाउपालिका भित्रका व्यायाम केन्द्र तथा योग साधना केन्द्र निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- राष्ट्रिय युवा परिषद संगको सहकार्य र समन्वयमा **नमुना युवा सांसद सम्वन्धि कार्यक्रम**हरु संचालन गरिनेछ ।

३. बातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

३.१ वन, वनस्पति, भू संरक्षण र वातावरण

- विकास आयोजना सञ्चालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने परिपाटीलाई संस्थागत गर्दै लगिनेछ । साथै जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक असरलाई न्यूनीकरण गर्न सम्बन्धित निकायहरुको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- गाउँपालिका स्तरका हरेक कार्यक्रम तथा आयोजना सञ्चालन गर्दा वातावरण मैत्री बनाई गाउँपालिकामा **वातावरण मैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा**लाई कार्यान्वयन तहमा उतार्ने प्रयास गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरुसंगको सहकार्यमा बृक्षारोपण र वन संरक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ऐलानी पर्ती सार्बजनिक जग्गाको संरक्षण गर्ने कार्य लाई निरन्तरता दिईनेछ । हालसम्म पहिचान तथा नक्सांकन भएका सार्वजनिक तथा पर्ति जग्गाको संरक्षण गर्न अतिक्रमित जग्गा खालि गराउने तथा खालि जग्गाहरुमा धेरावार गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ ।
- बिपद व्यबस्थापन संग सम्बन्धित सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय संगको समन्वयमा प्रभाबकारी बिपद व्यबस्थापनको लागी कार्ययोजना बनाई लागू गरिने छ ।सरोकारवालाहरु संग सहकार्य गरी चुरे संरक्षणमा ध्यान दिईने छ ।जोखिम युक्त स्थानमा रहेका एबम् जंगल सिमाना जोडिएका संकटापन्न क्षेत्रमा बसोबास गर्ने तथा बाढी, पहिरो पिडित तथा विस्थापित परिवारलाई स्थानान्तरण वा पुनरस्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।
- चुरे संरक्षण कार्यलाई राष्टपति चुरे संरक्षण कार्यक्रम संग सहकार्य गरि निरन्तरता दिईनेछ ।
- **विपद व्यवस्थापन कोष सञ्चालन निर्देशिका** बमोजिम बिपदबाट प्रभाबित परिवारलाई राहत तथा उद्दार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- जलबायु अनुकुलन तथा जैबिक बिबिधता सम्बन्धि बिशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- यस मनहरी गाँउपालिकाका केही क्षेत्रहरु चट्याङका दृष्ट्रीकोणले अति संवेदनशिल क्षेत्र देखिएको हुँदा यसबाट हुने जनधनको क्षेती न्यूनिकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रम पहिचान गरि कार्यन्वयन गरिने छ ।
- **बन पैदाबरमा आधारित काष्ठ उधोग**संचालनको लागि मापदण्ड लगायतका व्यवस्था परिमार्जन गरी सहजिकरण गर्न नेपाल सरकार समक्ष अनुरोध गरिनेछ ।
- नदीजन्य लगायत प्राकृतिक श्रोतमा आधारित कच्चा पदार्थको उत्खनन् प्रशोधन तथा निकासी कार्यलाई मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा सहजीकरण गरिने छ ।
- **स्थानीय सरकार संचालन ऐन** ले दिएको अधिकारलाई प्रयोग गरि **मध्यवर्ति क्षेत्र व्यवस्थापन समिति**लाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- **वन वातावरण र जैविक विविधतालाई संरक्षण गर्न तथा कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गर्न जडिवुटी फलफुलको नर्सरी स्थापना गर्ने नर्सरी किसानहरुलाई प्रोत्साहित गर्न आवश्यक वजेट व्यवस्था गरिनेछ ।**

४. सामाजिक विकास

४.१ बस्ति तथा शहरी बिकाश

- **भुमि सम्वन्धि उच्चस्तरिय समिति** संगको सहकार्यमा यसै वर्षवाट भुमिहिन सुकुम्वासी , भुमिहिन दलित तथा अव्यवस्थीत बसोबासिको लगत संकलन, जग्गा पहिचान तथा जग्गा नापजांच कार्यको शुरुवात भएकोले यस कार्यलाई निरन्तरता दिई आवश्यक लगानी गरिनेछ ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा पर्ति जग्गा छनौट गरि भुमीहिन सुकुम्बासीहरुलाई एकिकृत बस्ती निर्माण गरि बसोबासको प्रबन्ध मिलाईने छ ।
- **भू उपयोग नीति** तयार पारी ब्यबस्थित बस्ति तथा कृषि र संरक्षण योग्य जमिन पहिचान गरीने छ ।
- भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड २०७५ लाई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- सम्पूर्ण गांउपालिका क्षेत्रमा भवन निर्माण आचार संहिता कडाईका साथ लागू गरिने छ ।

- **<u>जनमुखी जनता आवास कार्यक्रम</u>** संचालन गरि गाउपालिका भित्रका फुसको छाना विस्थापन गरि जस्तापाता वितरण गर्ने कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक पर्ति तथा सरकारी जग्गाहरुमा रहेको अतिक्रमणलाई निरुत्साहित गर्न तथा त्यस्ता जग्गाहरु गाउँपालिकाको मातहतमा ल्याउने प्रक्रिया अघि बढाउन तथा सार्वजनिक, पर्ति तथा सरकारी जग्गाको संरक्षण गर्ने व्यवस्थाका लागि उक्त कार्यको लागि कार्यविधि निर्माण गरि कार्यान्यनमा ल्याइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा रहेका आदिवाशी जनजाती अल्पसंख्यक,जातजातीहरुको पहिचान, संस्कृति मुल्य मान्यता संरक्षण गर्न नमुना घर सम्वन्धी कार्यविधि निर्माण गरि नमुना सांस्कृतिक घर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिमा क्षेत्र भित्र रहेका हाइटेन्सन लाइन मुनि रहेका प्रयोगविहिन जग्गाहरुको उचित प्रयोगको लागि व्यवशायिक जडिवुटी, कागती खेती , अदुवा , वेसार खेती गर्ने कार्यमा जोड दिइनेछ ।
- **४.२ शैक्षिक विकास कार्यक्रम**
- **नेपालको पहिलो बालमैत्री गाउपालिका** धोषण भएको यस पालिका भित्रका सम्पुर्ण वालवालिकाहरुलाई वालमैत्री गाउपालिका घोषणाका सुचक बमाजिमका न्युनतम सेवा, सुविधा र संरक्षणको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँ शिक्षा ऐन २०७५ वमोजिम मा. वि तह सम्मको शिक्षा व्यवस्थित गरिनेछ । शैक्षिक बिकास कोषको स्थापना गरिने छ । गांउपालिका भित्र संचालित सामुदायीक क्याम्पसको स्तर उन्नतीमा सहयोग गरिने छ ।
- शिक्षा क्षेत्रको विकासको लागि विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार सुधार, खानेपानी, फर्निचर लगायत विपन्न जेहेन्दार विद्यार्थीहरुका लागि पोशाक, शैक्षिक तथा खेलकूद सामाग्री वितरणको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **<u>शिक्षामा सवैको पहुच कार्यक्रम</u>** संचालन गरि विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरुलाई विद्यालय भर्ना गर्ने र विद्यालयमा उनिहरुको उपस्थीतिलाई निरन्तरता दिंदै शैक्षिक उपलब्धि वृद्धि गर्न आधारभूत तहको शिक्षालाई निशुल्क तथा अनिवार्य गराउने कार्यलाई तिव्रता दिईनेछ ।
- नेपाल सरकार तथा बागमती प्रदेश सरकार संगको सहकार्यमा प्राथमिक तहका विधार्थी भाइ वहिनीहरुलाई **<u>दिवा खाजाको व्यवस्थापन</u>** गरिनेछ ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघका पदाधिकारीहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्नुका साथै शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुको अभिलेख ब्यवस्थापन गरिनेछ ।
- शिक्षक विधार्थी अनुपातका आधारमा शिक्षक दरवन्दि कम भएका विधालयहरुलाई विधार्थी संख्याका आधारमा **<u>शैक्षिक व्यवस्थापन अनुदान</u>** प्रदान गरिनेछ ।
- उत्कृष्ठ विधालय, शिक्षक तथा उत्कृष्ठ अंक प्राप्त गर्ने छात्रछात्रालाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- कम्प्युटर, कृषि तथा भेटेनरी लगायत प्राबिधिक शिक्षालयहरु स्थापना गरि संचालनमा सहयोग पुरयाईने छ ।
- मनहरीमा अवस्थित एक मात्र क्याम्पस संचालनको लागि आवश्यक अनुदान सहयोग उपलब्ध गराईनेछ ।
- बाल बिकास सहजकर्ता र बिद्यालय कर्मचारीले प्राप्त गर्दै आएको सुबिद्यामा गाँउपालिकाको तर्फबाट मासिक रु १०००/- का दरले प्रोत्साहन रकम उपलब्ध गराईदै आएकोमा अव उप्रान्त उक्त प्रोत्साहन रकमलाई नेपाल सरकारले घोषणा गरेको विद्यालय कर्मचारी र सहजकर्ताको पारिश्रमिकमा न्यूनतम् ज्यालादरमा गाउँपालिकाले नपुग रकम व्यवस्था गरिने छ ।

- विद्यालयको वातावरणलाई स्वच्छ , सफा, सुन्दर राख्न, विद्यालय विद्यालय वीचमा प्रतिस्पर्धा गराउन वातावरणमैत्री विद्यालयको रुपमा विकास गर्न २ वटा विद्यालयलाइ कार्यविधि वनाई अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्र रहेका विद्यालयहरुका विद्यार्थिहरुलाई व्यवशायिक ज्ञान , असल आचरण , अनुशासन, स्थानीय धर्म संस्कृति संस्कार आनी वानी वारे जानकारी दिने प्रयोजनको लागि स्थानीय पाठयक्रम निर्माण गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा रहेका सवै विद्यालयहरुमा स्काउटको स्थापना संचालन र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

४.३ स्वास्थ्य सेवा

- गाँउ कार्यपालिकाको नियमित मासिक बैठक भत्ता रकम कोरोना भाईरस रोकथाम बिपद व्यवस्थापन कोषमा जम्मा गरिने छ ।
- **कोरोना भाईरस (कोभिड १९)** का कारण श्रृजित असहज परिस्थीति तथा आम मानव जातिमाथि पर्न गएको संकट व्यवस्थापनको कार्यलाई पहिलो प्राथमिकता दिई **मानव जीवन बचाउने** अभियानलाई पहिलो प्राथमिकता दिईनेछ ।
- जोखिम युक्त क्षेत्रवाट फर्किएका नागरिकहरुलाई जिम्मा लिने, सुरक्षित तथा न्युनतम सुविधा सहीत क्वारेन्टाईनमा राख्ने, रोगी पहिचान भएका नागरिकहरुको उचित उपचार गर्ने र समाजमा पुनस्थापना गराउने तथा आम गाउपालिका वासिहरुलाई भरपर्दो तथा प्रयाप्त सुचना प्रवाह गरि रोगवाट सुरक्षित राख्ने कार्यमा प्रयाप्त स्रोत साधन र जनशक्ति परिचालन गरिनेछ ।
- कोरोना भाईरसको प्रकोप न्युनिकरण तथा उपचारमा संलग्न स्वास्थकर्मी, सुरक्षाकर्मी तथा फ्रन्टलाईनमा खटने जनशक्तिको सुरक्षा र सुविधामा कुनै कमी हुन नदिने गरि आवश्यक स्रोत साधन विनियोजन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवालाई अझ विश्वासिलो, भरपर्दो र पहुँचयोग्य बनाउन तथा वर्तमान परिस्थीतीसंग सामना गर्नसक्ने वनाउन प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकीहरुको आवश्यकतानुसार सुविधायुक्त वनाउँदै लगिनेछ ।
- महिला स्वास्थ स्वयंसेविकाहरुको सेवाको उचित मूल्यांकन गरिनुको साथै उनिहरुको क्षमता अभिवृद्धी तालिम संचालन र **स्वयंसेविका आयआर्जन कोष** स्थापना गरिनेछ ।
- मनहरी गाउँपालिका भित्रको नागरिकता भएका सतप्रतिशत आमाहरुको प्रसुती स्वास्थ संस्थामा गराउने सुनिश्चितताका लागि महिलाले दुई वटा सम्म सन्तान स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउदा रु.२००० बराबर प्रोत्साहन स्वरुप पोषण सामाग्री उपलब्ध गराईने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- बालबालिकाहरुलाई खोपको पहुँच अभिवृद्धि गर्दै पूर्ण खोप गाउपालिका घोषणा भैसकेको संदर्भमा स्थायीत्व प्रदान गर्न घोषणा पश्चात कार्यका लागी गाउँघर खोप क्लिनिक निरन्तरता दिईनेछ ।
- समुदाय, ज्येष्ठ नागरिक, अति विपन्न दलित, जनजाती तथा अल्पसंख्यक लोपोन्मुख लक्षित वर्गको स्वास्थ्य सेवामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न एकिकृत स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **थाहा स्वास्थ विमा कार्यक्रम** संचालन गरि अति गरिव तथा विपन्न नागरिकहरुलाई स्वास्थ विमामा पहुचको लागि गाउपालिकाको तर्फवाट विमा गर्न **थाहा विमा सहयोग कोषको** स्थापना र संचालनलाई यस आ.व. पनि निरन्तरता दिइएकोछ ।
- अनिवार्य रुपमा जाँच गर्न पर्ने समयमा गर्भ जाँच गराउन आउदाँ पोषणको व्यवस्था सहित उचित प्रोत्साहित गरिनेछ । सिघ्र कुपोषणको चपेटामा परेका बालबालिकाको पहिचान गरी निशुल्क उपचारको व्यबस्था मिलाईने छ ।

- २ छोरी मात्रको जन्म पश्चात स्थायी बन्ध्याकरण गर्ने बिबाहित महिला/पुरुषलाई पोषण सामग्रीको साथै उचित नगद पुरस्कारको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मनहरी प्राथमिक स्वास्थ केन्द्रमा पन्ध्र शैयाको अस्पताल निर्माण कार्य यसै वर्षवाट शुरुवात हुने भएकोले नयाँ अस्पताल भवन तयार नहुदा सम्मको लागि **वैकल्पिक व्यवस्था गरी स्वास्थ सेवा सुचारु गर्न** आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको उपयुक्त स्थानमा नारायणी आयुवेद औषधालय सँग समन्वय गरि आयूवेद औषधालयको स्थापना गरिनेछ ।
- हेटौडा उपमहानगरपालिका , गढी गाउँपालिका र मनहरी गाउँपालिको समन्वयमा उपयुक्त स्थानमा स्थानीय तह सरुवा रोग नियन्त्रण अस्पतालको स्थापनाको थालनी यसै आ.व देखि सुरु गरिनेछ ।
- आँखाका विरामीहरुको उपचारको समस्यालाई दृष्टिगत गरि मनहरी अस्पतालमा एक जना आँखा विशेषज्ञको नियुक्ती प्रकृया थालनी गरिनेछ । आँखा अस्पताल स्थापनाको लागी प्रकृया थालनी गरिनेछ ।
- आर्थिक अभाव र भौगोलिक विकटताका कारण मनहरी गाउँपालिकाको दुर दराजमा रहेका विपन्न नागरिकहरुलाई लक्षित गरि मोतियाविन्दु शिविरको आयोजना गरिनेछ । मोतियाविन्दु अपरेशन गर्ने नागरिकहरुका लागि रु २००० पोषण खर्च वापत उपलव्ध गराइनेछ ।
- यसै आ. देखि यस गाउँपाालिकामा लागत साझेदारीमा सव वहान खरिद गरि संचालनमा ल्याइनेछ ।
- टोलटोलमा औषधी उपचार र प्राथमिक स्वास्थ्य सेवालाई सहज वनाउन टोल टोलमा औषधी उपचार र वितरण समिति संचालनमा ल्याइनेछ ।
- जिल्ला रेडक्रस अन्तर्गत रहेको वल्ड वैक र चितवन जिल्लामा रहेको वल्ड वैक संग समन्वय गरि मनहरी गाउपालिकाका नागरिकहरुको निशुल्क रगत उपलव्ध गराउन आवश्यक वजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ

४.४ महिला

- महिला शसक्तिकरणका लागी मानव वेचविखन, घरेलु हिंसा, बहुबिबाह,नेतृत्व बिकास, लैंगिक हिंसा तथा विभिन्न खाले सचेतना, गोष्ठी, तालिम, आयआर्जन, शिपमूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिलाहरुलाई व्यवसायिकता तर्फ उन्मुख गराउन आवश्यक सीपमुलक, आयमूलक तालिम कार्यक्रमका साथै वेचविखन, हिंसाबाट पिडित अतिविपन्न महिलाहरुलाई प्रविधि हस्तान्तरणको माध्यम बाट आत्मनिर्भरताका कार्यकमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- घरेलु हिंसा, असुरक्षित वैदेशिक रोजगार, वहुविवाह, मानव वेचविखन लगायत बाट प्रभावित महिलाहरुलाई निशुल्क कानुनी सहायता प्रदान गरिनेछ । त्यस्ता महिलालाई अल्पकालिन संरक्षणका लागी **सेफ हाउस** संचालन गरी आश्रय प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ॥
- घरेलु मदीरा उत्पादन वा अन्य सबै प्रकारका मदिरा बिक्रि बितरणमा महिला संलग्नतालाई निरुत्साहीत गरिनुको साथै सो पेशामा संलग्न महिलालाई वैकल्पीक आयआर्जनको कार्यक्रममा आबद्ध गराईनेछ ।महिलाहरुको आर्थिक सशक्तिकरणका लागि विभिन्न आयआर्जनका कार्यक्रममा लगानी गर्न महिला सहकारी मार्फत **उपाध्यक्ष महिला उत्थान कार्यक्रम** संचालन गरिनेछ ।
- सुरक्षित वैदेशिक रोजगारीका लागि **सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम** संचालन गरिनेछ ।

४.५ वालवालिका

- **नेपालको पहिलो बालमैत्री गाउपालिका घोष**णा भएको यस पालिका भित्रका सम्पुर्ण वालवालिकाहरुलाई वालमैत्री गाउपालिका घोषणाका सुचक बमोजिमका न्युनतम सेवा, सुविधा र संरक्षणको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नेपालको पहिलो वालमैत्रि गाउपालिका घोषणका लागि तयार गरिएको **लगानी योजना** र सोको दिगोपनाका लागी तयार भएको **पाँच वर्षे रणनीतिक योजना** बमोजिमको कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट बिनियोजन गरिनेछ
- बालबालिकाहरुको सुरक्षा सहभागिता र बाल अधिकारको संरक्षणको लागि गाउँबाल संरक्षण समिति र गाउँपालिकाको समन्वयमा **मनमोहन वाल सुरक्षा कार्यक्रम** संचालन गरिनेछ ।
- वालविवाह, वालश्रम, वालदासत्व विरुद्ध कार्यक्रमहरु वाल संजाल, वाल संरक्षण समिति र गाउँपालिकाको साझेदारीमा गरिनेछ ।
- बालबिबाह रोक्न गांउक्षेत्र भित्र हुने बिबाहमा छापिने निम्ता कार्डमा बर बधुको अनिबार्य उमेर उल्लेख गर्नुपर्ने व्यबस्था कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
- वालमैत्री गाउँपालिकाको रुपमा घोषणा गर्न तथा वालमैत्री कार्यक्रममा निरन्तर खटने वालमैत्री सहजकर्ताहरु , गाउँ वाल संन्जाल र गाउँ वाल अधिकार समितिलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- वालवालिकाको शारिरिक, मानसिक, र समग्र पक्षको क्षमता विकासका लागि प्रत्येक वडामा क्रमसः वालमैत्री उद्यान निर्माण गर्ने गरि वजेटको सुनिश्चिताको कार्य यसै वर्ष देखि सुरुवात गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकामा विगत वर्ष देखि संचालित वालिका संरक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४.६ अपाङ्गता वा फरक क्षमता भएका नागरिक

- गाउपालिका क्षेत्रमा निर्माण गरिने सार्बजनिक भौतिक पूर्वाधारहरुलाई अपाङ्गमैत्री बनाईनुका साथै अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको वर्गिकरण गरि सवैले परिचय पत्र प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- अपाङताको प्रकृति हेरी अपाङता सहायता सामग्रीहरु उपलब्ध गराईने छ ।
- अपाङ्गहरुको जीवनस्तर सुधार गर्ने कार्यलाई विभिन्न तालिम, सचेतना, अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिको सम्मान र जीवन निर्वाहका लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान, बीउ पूंजी सहितका आयमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी आत्मनिर्भरता तर्फ उन्मुख हुने बातावरणको सिर्जना गरिनेछ ।
- अपांगता भएका व्यक्तिहरुकको सम्मान र उचित रेखदेख, पालन पोषण कार्यको लागि कार्यविधिको निर्माण गरि हाउस किपरको स्थापना गरि संचालन गरिनेछ

४.७ जेष्ठ नागरिक

- जेष्ठ नागरिकहरुको विषेश आवश्यकता र भावनालाई कदर गरि सम्मानित एवं सुरक्षित जिवनयापनमा सहयोग पुग्ने गरि**जेष्ठ नागरिक सहायता कोषको** स्थापना गरिनेछ ।उक्त कोष मार्फत जेष्ठ नागरिकको निशुल्क स्वास्थ परिक्षण र नियमित खानुपर्ने औसधी निशुल्क वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकहरुको जीवनयापनलाई सहज र सम्मानित एवम् मर्यादित बनाउन **ज्येष्ठ नागरिकस्नेह घर** संचालन संगै कल्याणकारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सन्तान बिहिन जेष्ठ नागरीक(आमा बा)हरुका लागी **आश्रय भवन निर्माण**को पहल गरि संरक्षणको उचित व्यबस्थापन गरिने छ ।

- जेष्ठ नागरिक सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तरगत सामाजिक सुरक्षा रकम वितरण कार्यलाई बैकहरु संग सहकार्य गरि सहज र सरल वनाईनेछ ।
- गाउँपालिकाका जेष्ठ नागरिकहरुको हित प्रवद्धनको लागि ८० वर्ष भन्दा माथिका सासु ससुराहरुलाई उचित रेखदेख , संरक्षण र सम्मान गर्ने वुहारीहरुलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

४.८ एकल महिला,आदिवासी, जनजाति तथा उत्पीडित जाती उत्थान

- एकल महिलाहरुलाई समाजमा सम्मानपुर्वक जीवन यापन गर्न सक्षम बनाउन विभिन्न **जिविकोआर्जन** सम्वन्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सिमान्तकृत, लोपोन्मुख तथा उत्पीडित जातीको संरक्षण तथा विकासका लागि उनीहरुको भाषा तथा सांस्कृतिको संरक्षण गर्नुका साथै **एकल महिलाको लागी सीप विकास तथा आयमूलक कार्यक्रम**हरुमा पहुंच बृद्धि गरिनेछ ।
- आदिवासी तथा जनजातिहरुको विशिष्ट पहिचान दिने सेवा, वस्तु, संस्कृति, कला तथा वस्तीको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न उपयुक्त स्थानमा संग्रहालयको स्थापना र संरक्षणमा जोड दिईनेछ ।
- दलित वर्गको समग्र आर्थिक उन्नतिको लागि परम्परागत सीप र ज्ञानलाई व्यवसायीकरण गर्नको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । परम्परागत आरनलाई विस्थापित गरि **सुधारिएको आरन** वितरण गरिनेछ ।

४.९ साहित्य, भाषा, कला, संस्कृति, र पत्रकारीता

- साहित्य, भाषा, कला, संस्कृति संरक्षण एवं सम्वर्द्धनको कार्यलाई निरन्तरता दिन आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरि कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । प्राथमिक तह सम्म मातृ भाषामा अध्ययन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । साथै स्थानीय पाठयक्रम निर्माणका जोड दिइनेछ ।
- सञ्चार माध्यमहरुको विकास र प्रवर्द्धनमा जोड दिंदै सुशासन, पारदर्शीता, पर्यटन प्रवर्द्धन र गांउपालिकाले लिएका अग्रसरताहरु वा अभियानहरुको वारेमा जनतालाई सुसुचित गर्ने तथा नागरिकको सल्लाह सुझाव लिने पृष्ठपोषण सँयन्त्रको रुपमा सँचार क्षेत्रसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- सञ्चार माध्यमहरुको विकास र प्रवर्द्धनमा सहयोग गरिनेछ । लोक कल्याणकारी विज्ञापन वितरणलाई पारदर्शी र मितव्ययी बनाईनेछ ।
- आधारभुत पत्रकारिता तालिम कार्यक्रम संचालन गरि युवा युवतीहरुलाई पत्रकारिता तर्फ आकर्षित गराउने नीति लिईनेछ ।
- विभिन्न विद्यालयहरु मार्फत साहित्यिक गतिविधिहरु संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रको विकास गर्न Talking Teacher कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५.सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास

५.१ मानव संसाधन विकास कार्यक्रम

- कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । उपभोक्ता समितिलाई सार्बजनिक निर्माण सम्बन्धि अभिमुखिकरण सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- कर्मचारीहरुको मनोबल उच्च राख्न **मौद्रिक गैरमौद्रिक प्रोत्साहन**का साथै अध्ययन अवलोकन भ्रमण र **उत्कृष्ठ कर्मचारीलाई पुरस्कृत** गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट कार्य गर्ने उपभोक्ता समितिलाई पुरस्कृत गरिने छ ।

- स्थानिय स्तरमा लघुउधम लाई प्रबर्द्धन गरी दक्ष स्वरोजगार उत्पादन गर्न **कम्तिमा १०० युबालाई** तालिम प्रदान गर्ने कार्यक्रम ल्याईने छ ।
- गाउपालिकाको निर्णय कार्यान्वयन, बजार अनुगमन तथा स्थानीय सुरक्षा समेतका आधारमा विष्लेषण गरि यसै आर्थिक वर्षमा **नगर प्रहरी**को दरवन्दि सिर्जना गरि करार सेवामा पदपुर्ति गरिनेछ ।
- सामाजिक परिचालन कार्यक्रमलाई अझ वढी प्रभावकारी ,गुणस्तरिय , गतिशिल र प्रभावकारी वनाउन आवश्यक नीति लिइनेछ ।

५.२ सूचना, प्रविधि तथा अभिलेख व्यवस्थापन

- सुचना प्रविधिको माध्यमवाट **विधुतिय सुशासन कायम गर्न** गाउपालिका तथा वडा कार्यालय, स्वास्थ संस्था तथा विद्यालयहरुमा सुचना प्रविधिको उपयोग बढाईनेछ ।
- अनलाईन कर प्रणालिको स्थापना मार्फत कर, दस्तुर शुल्क अनलाइन वैकिंग प्रणाली मार्फत भुक्तानी गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गांउ स्तरीय सूचना प्रणाली व्यवस्थित गर्न **पालिका सुचना केन्द्र** स्थापना गर्ने कार्य कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- गांउपालिकाका नीति कार्यक्रम लगायत महत्वपूर्ण सुचना तथा निर्णयहरुलाई सूचना प्रविधिको माध्यमबाट पारदर्शि बनाईने छ । **मनहरी एप्** प्रयोग गर्न आम नागरीकलाई आव्हान गरिने छ ।
- मुख्य बजार क्षेत्रमा सुचनापाटी स्थापना गरिने छ ।
- जिल्ला तथा गांउपालिकामा प्रकाशित/प्रशारण हुने एफ.एम.,पत्रिका,अनलाईन खबर लगायत माध्यममा पारदर्शी रुपमा बिज्ञापन वा सुचना सामग्री उपलब्ध गराईने छ ।
- गाउँपालिको रंक्त संचारको रुपमा रहेको राजश्व शाखा , योजना शाखालाई व्यवस्थित गर्न सप्टवेयरहरुको प्रयोग गरि कार्य सम्पादन छिटो , छरितो , र प्रभावकारी गराइनेछ । उक्त कार्यक्रम सवै वडाहरुमा पनि संचालन गरिनेछ ।

५.३ सामाजिक परिचालन

- समुदायमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रहरुबाट पूर्व गठित समूहहरुलाई नै परिचालन गर्ने तथा निस्कृय समूहहरुको पुर्नगठन गरिने छ ।
- सामाजिक सशक्तिकरणको लागी वडा वडामा टोल बिकास संस्था गठन गरी समुदायको परिचालन गरिने छ ।
- टोल विकास संस्थाहरुको संस्थागत विकास गर्न गाउपालिकामा सुचिकृत गर्ने, मसलन्द तथा अन्य सामाग्री सहयोग गर्ने नीति लिईनेछ ।
- टोल विकास समिति मार्फत सरसफाइ तथा जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिवाट हुने कामहरुलाइ टोल विकास संस्थाहरु मार्फत संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । साथै टोल विकास संस्थाहरुलाई ऋण पुजी र विउ पुजीको व्यवस्था गरिनेछ ।

५.४ गैर सरकारी संस्था/उपभोक्ता समिति तर्फ

- गैर सरकारी संस्थाहरुको परिचालन र समन्वयमा गर्न सकिने सामाजिक परिचालन, तालिम, क्षमता विकास जस्ता कार्यक्रमहरु दुवै पक्षको सह लगानीमा गर्न सकिने गरि नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।

- गाउँपालिका क्षेत्रमा कार्यरत रहेका गैर सरकारी संस्थाहरुबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमनका लागि विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
- आयोजना सचांलन सम्बन्धमा उपभोक्ता समितिलाई प्रशिक्षित गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- समयमै र गुणस्तरीय रुपमा योजना सम्पन्न गर्ने **उपभोक्ता समितिहरु तथा निर्माण व्यवसायीहरु**लाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईने छ ।

५.५ आन्तरिक स्रोत परिचालन तर्फ

- सम्पत्ती कर, विज्ञापन कर, व्यबसाय कर, घर बहाल करलाई व्यबस्थित रुपमा संकलन गर्न वडा कार्यालयहरुको क्षमता विकास गरिनेछ । करको दायरा फराकिलो पार्न यसै वर्ष भित्र करदाताको लगत संकलन गर्ने कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ ।
- अनलाईन वैकिंग प्रणाली मार्फत कर दाखिला गर्न सकिने सुविधा प्रदान गर्न अनलाईन कर प्रणालीको सुरुवात गरिनेछ ।
- आगामी आर्थिक वर्षका लागि करको दर परिमार्जन नगरि करका दायराहरु फराकिलो पार्न नया स्रोतहरुको पहिचान गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको राजश्व परामर्श समिति, राजश्व शाखालाई सुदृढ र सक्षम बनाइनेछ ।
- समयमा कर तथा शुल्क तिर्ने गाउँवासीलाई थप हौसलास्वरुप निश्चित प्रतिशत छुट दिने तथा समयमा कर तथा शुल्क नतिर्ने गाउँवासीलाई जरिवाना गर्ने तथा वार्षिक रुपमा सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

५.६ अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण

- अनुगमन प्रणालीलाई छिटो छरितो तथा वस्तुविष्ठ वनाउन अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिलाई साधन स्रोतको कमि हुन दिईने छैन । अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण पश्चात प्रतिवेदन दिने र सोका आधारमा पृष्ठपोषण लिने कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाईनेछ ।
- गाउपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरुको नतिजामा आधारित अनुगमन प्रणाली (Result Based Monitoring System)को मर्मअनुसार अनुगमन र मुल्याङ्कन कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउपालिकावाट संचालित ५ लाख भन्दा माथिका योजनाहरुको अनुगमन गाउँपालिकावाट हुने र सो भन्दा कम रकमको योजनाहरुको अनुगमन वडा स्तरवाट हुने र अनुगमन पश्चात मात्र भुक्तानी दिईने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै गाउँपालिकामा हुने प्रवद्धनात्मक कार्यक्रमहरुको अनुगमन समितिले अनुगमन गरेपछि मात्र भुक्तानीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउपालिका क्षेत्र भित्र अन्य निकायहरुवाट संचालित आयोजना तथा कार्यक्रमको पनि अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्न अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिवाट गरिनेछ । अनुमगन सुपरिवेक्षण शिलशिलामा ` खाना ,खाजाको व्यवस्था गरि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

५.७ संगठन तथा सुशासन तर्फ

- स्थानीय निकायका कर्मचारीहरुको क्षमता विकास तथा कार्यप्रति उत्प्रेरित गर्न आवश्यकता अनुसार तालिम, गोष्ठी तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यमान सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रकृयालाइ अझ बढी व्यवस्थित र सुलभ बनाइने छ । भत्ता प्राप्त गर्ने नागरिकहरुको नामावली गाउँपालिकाको Website मा राख्ने व्यवस्था समेत मिलाइनेछ ।
- स्थानीय तहमा सञ्चालित विभिन्न परियोजनालाई पारदर्शी, दिगो र व्यवस्थित बनाउन सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- उच्च स्तरको कार्यसम्पादनमा रहेका कर्मचारीलाई प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराइदै आएकोमा, प्रोत्साहन भत्ता रकम र नगद पुरस्कार तथा सम्मानको ब्यबस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण तथा पञ्जिकरण कार्यलाई ब्यबस्थापन सूचना प्रणालीमा आबद्ध गरिनेछ
- स्थानिय न्यायिक समिति मार्फत शान्ति, सद्भाव र न्यायको अनुभुति गर्न सक्ने वातावरण निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाद्धारा तयार भएको व्यवस्थापन तथा सभ्रेक्षणलाई स्वीकृत गरि सो अनुसारको दरवन्दी पदपुर्ति प्रकृयालाई अगाडी वढाइनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

यी तोकिएका कार्य अगाडी बढाउनका लागि कूल रु ८३६७४६००० त्रियासी करोड सतससटी लाख छयालीस हजार मात्र को बजेट विनियोजन गरेको छु । उक्त विनियोजित रकम खर्च गर्नको देहाय वमोजिम आय विवरण पेश गरेको छु ।

२०७८।२०७९ रु हजारमा

शिर्षक	२०७८।२०७९ को अनुमान	कैफियत
आय	८३६७४६। तीरासी करोड सतसठ्ठी लाख छयालीस हजार मात्र ।	
राजश्व		
• आन्तरिक राजश्व	१२८१८।	
• राजश्व वाँडफाडवाट प्राप्त रकम(नदीजन्य पदार्थ)	१६००००।	
• अन्य आ (उपभोक्ता नगद सहभागिता)	४०००।	
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण		
• नेपाल सरकारवाट प्राप्त (वि.स.अ)	१३११००।	
• नेपाल सरकारवाट प्राप्त (राजश्व वाडफाड)	९७१०२।	
• प्रदेश सरकारवाट (वि.स.अ)	१११०५।	
• प्रदेश सरकावाट प्राप्त (राजश्व वाडफाड)	२३६१३।०९९।	
• सशर्त अनुदान (केन्द्र र प्रदेश)	२१३२४३।	
• प्रदेश समपुरक अनुदान	२९८०६ ।	
• प्रदेश विशेष अनुदान	६०००।	
• संघीय विशेष अनुदान	१२५००।	
अन्य आय (प्रदेश केन्द्रवाट प्राप्त हुने वा वैक वाँकी)		
• थप राजश्व वाँडफाँड अनुदान(केन्द्र वन रोयल्टीर प्रदेश घर जग्गा रजिष्टेशन	९०७२।	

● आन्तरिक वैक बाँकी र निर्माणाधिन पुलहरुको अल्या	५००००। र १००००० गरि १५००००।	

चालु र पुँजिगत कार्यक्रम तर्फ एकमुष्ट **रु ८३६७४६०००/तीरासी करोड सतसतसठठी लाख छयालीस हजार** रकम विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

यस निति कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनबाट मनहरी गाउँपालिकाले कोरोना भाईरस (**कोभिड १९**) दोस्रो भेरियन्टवाट उत्पन्न मानवीय संकटवाट मनहरी वासि दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरुलाई सुरक्षित राख्न, यस्ता प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारीवाट सुरक्षित वनाउन केहि मद्दत पुग्ने विश्वास लिएको छु । यसै गरी नियमित विकास प्रकृया अन्तरगत विनियोजित कार्यक्रम र बजेट मार्फत मनहरी गाउपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा मानविय क्षमता विकासका गतिविधि सम्पादन गरि मनहरी गाउपालिकालाई सक्षम र समृद्ध वनाउदै लाने विश्वास लिएको छु । हामीले विकासका ठुला पुर्वाधार निर्माणका लक्ष्यसाथ शुरु गरेको यस वर्षको कार्यक्रमले पक्कै पनि ठोस परिणाम दिनेछ भन्नेमा म विश्वस्त छु । मनहरी गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि सहयोग र सद्भाव राख्नुहुने नेपाल सरकार, बागमती प्रदेश सरकार, यस क्षेत्रका आम नागरिक, नीजि क्षेत्र, सरकारी तथा गैह्र सरकारी क्षेत्र, सामुदायिक संस्था,संचारकर्मी लगायत प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । विनियोजित कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनमा सम्बन्धीत सबै पक्षको सहयोग रहने अपेक्षा गरेको छु । बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाको क्रममाः मार्गनिर्देश गर्नुहुने गाउँकार्यपालिका सदस्यहरुमा आभार प्रकट गर्दछु । साथै सुझाव तथा सल्लाह प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरुलाई धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा,

कोरोना भाईरसका कारण असहज वनीरहेको मानविय सभ्यताको रक्षा, रोग, भोक र गरिविको दुष्चक्रवाट माथि उठने हाम्रो साझा प्रयासमा सवैको उत्तिकै योगदान आजको आवश्यकता हो । असिमित मानवीय तथा सामाजिक आवश्यकता तथा चाहना विच सिमित साधनद्धारा समृद्धी हासिल गर्न कुशल र मितव्ययी व्यबस्थापन जरुरी रहेको हुन्छ । यस स्थानीय सरकारद्धारा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमले आर्थिक, सामाजिक विकासका अनेकौ सम्भावनाका ढोकाहरु पहिल्याएको सन्दर्भमा सबै एकबद्ध भयौं भने समृद्धि सम्भव देखिन्छ ।

धन्यवाद ।